

J. Krikke: Ukrajina a vojna o Euráziu

- MANAGER007 | 29. června 2024

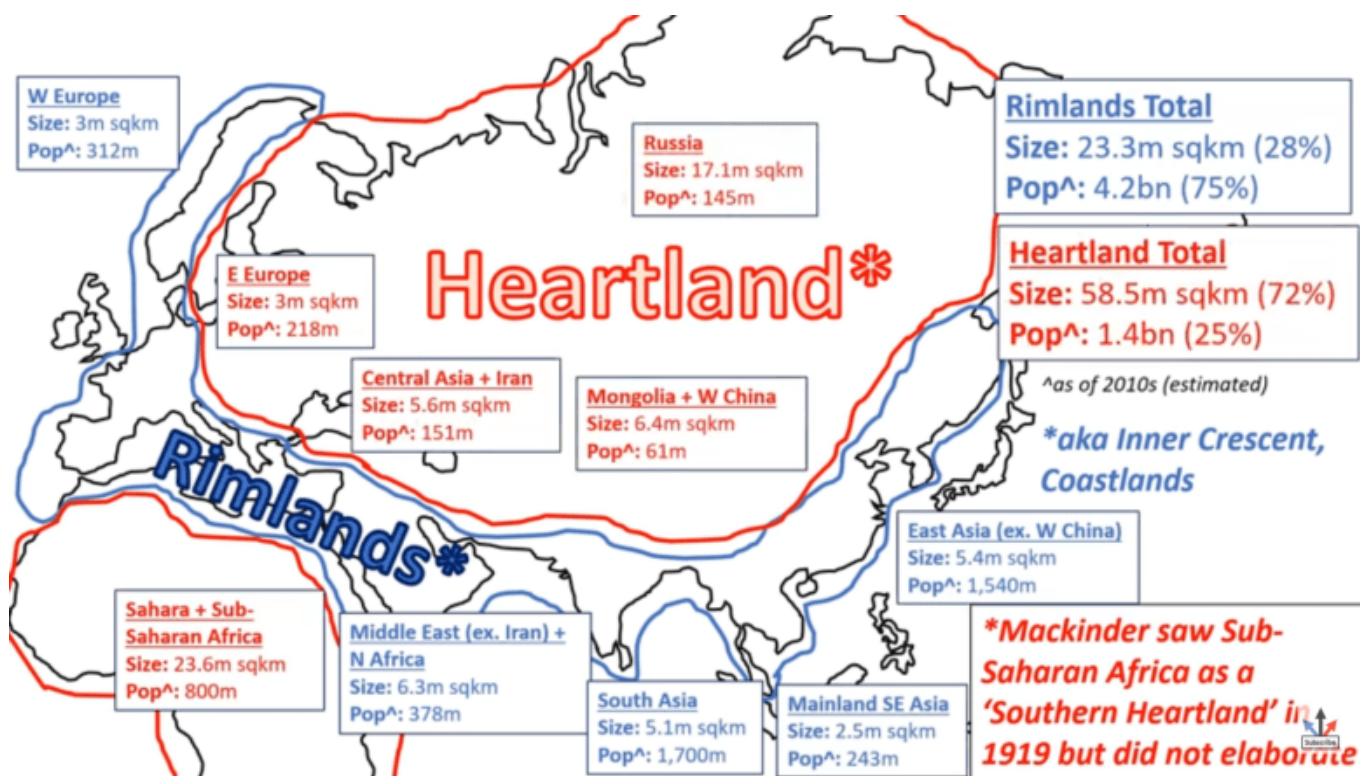
UKRAJINA / EU : ŠVO na Ukrajine - "Kto vládne východnej Európe, vládne Heartlandu; kto vládne Heartlandu, vládne Svetovej zemi; kto vládne Svetovej zemi, vládne svetu."

Tridsať rokov po páde Berlínskeho múru stavia Európa novú železnú oponu na Ukrajine, hlboko v srdci bývalého Sovietskeho zväzu.

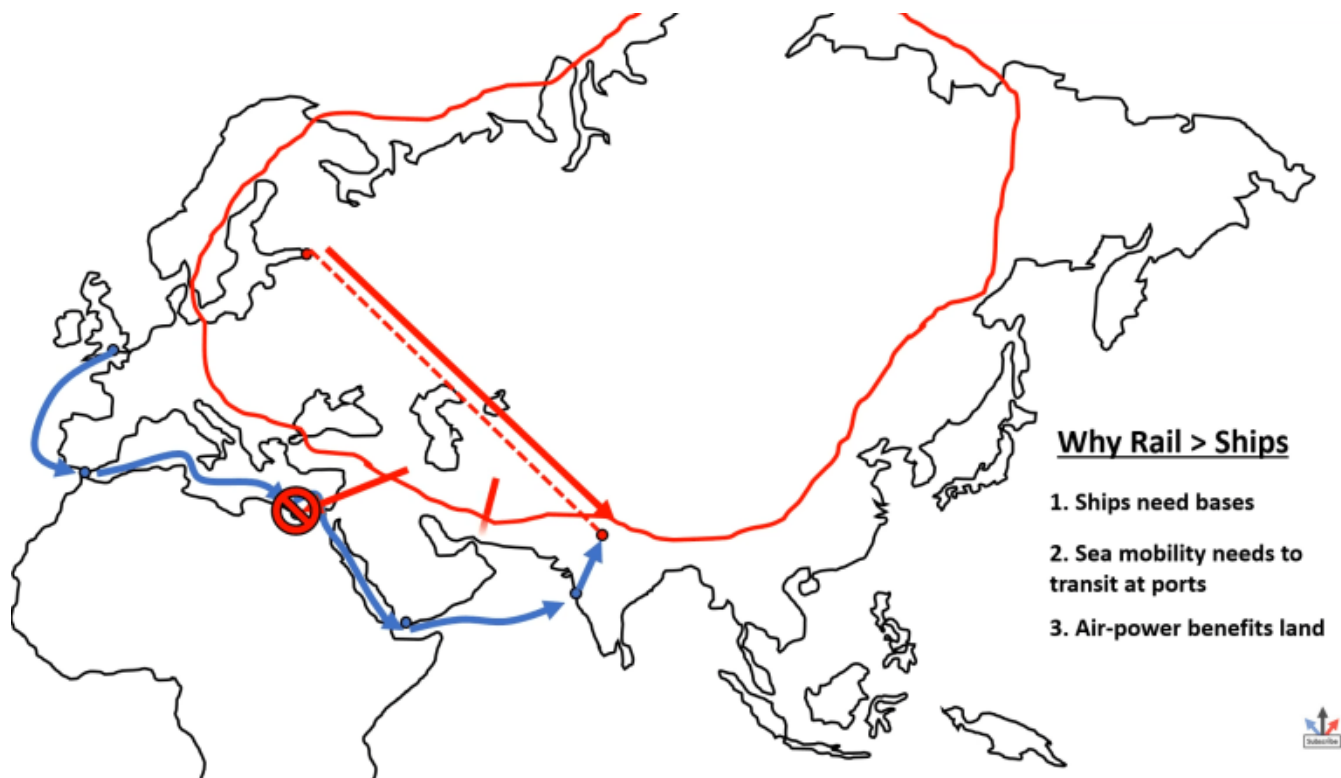
Východná hranica Ukrajiny, vzdialená 2 000 kilometrov od Berlína, sa nachádzala na východnej zemepisnej dĺžke od Moskvy. V roku 1943 ju armáda Adolfa Hitlera posunula o niekoľko sto kilometrov za Donbas.

Konflikt vo východnej Európe presne kopíruje scenár, ktorý pred sto rokmi napísal britský geostratég Halford John Mackinder. Jeho práca "Geografický obrat dejín" predpovedala boj o "svetový ostrov", euroázijský kontinent.

Centrom Svetového ostrova je podľa Mackindera Heartland, región od východnej Európy po Sibír. Mackinder ju nazval "konečnou citadelou pozemnej moci", chránenou pred námornou silou Západu. Vo svojej publikácii Demokratické ideály a realita z roku 1919 napísal: "Kto vládne východnej Európe, ten vládne Heartlandu; kto vládne Heartlandu, ten vládne Svetovej zemi; kto vládne Svetovej zemi, ten vládne svetu."

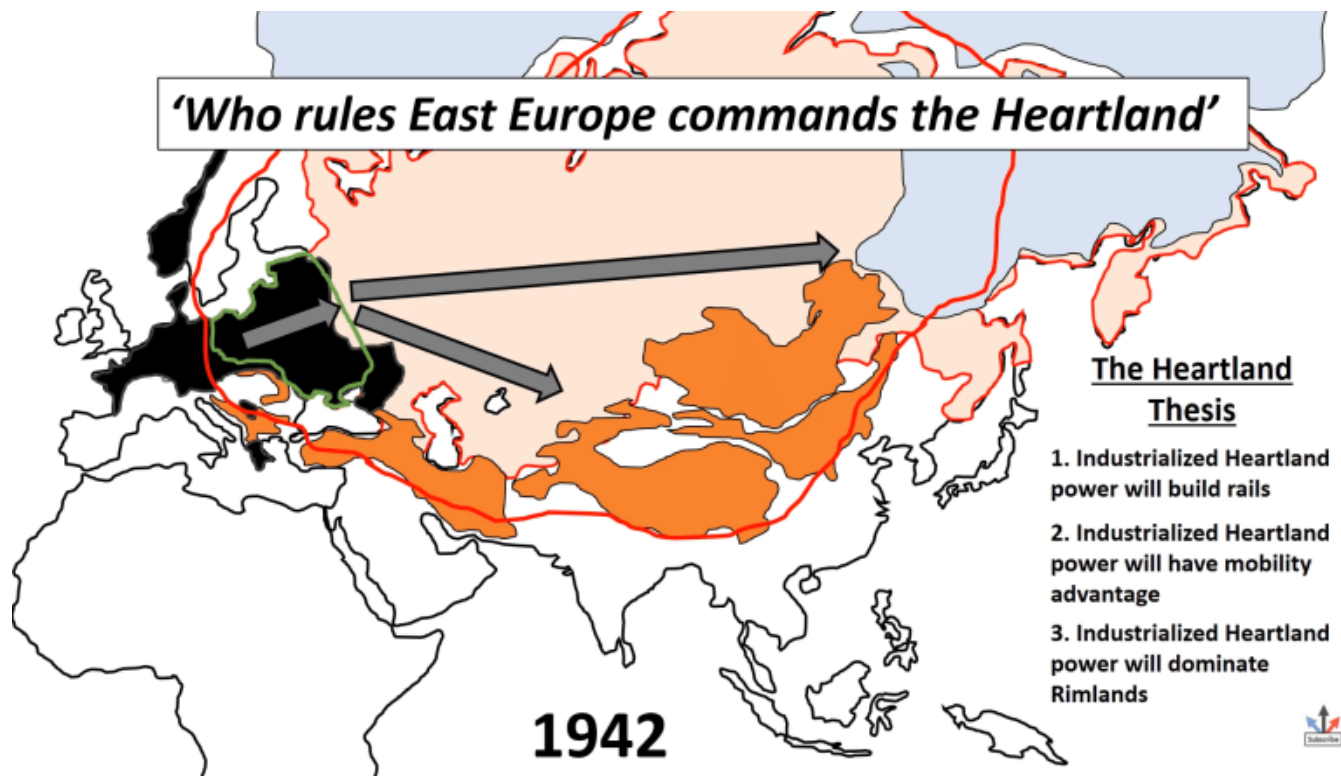
Mackinder vytvoril teóriu Heartlandu v čase, keď Británia vládla vlnám. Podobne ako konkurenčné koloniálne mocnosti Portugalsko, Holandsko a Francúzsko, aj moc Británie bola založená na námornej sile. Mackinder však dospel k záveru, že železnica môže zmeniť globálne bojisko. Námorné mocnosti mali výhodu prevapenia; pozemné mocnosti využívajúce železnice mali výhodu rýchlosti.

Heartland, ktorý identifikoval Mackinder, je riedko osídlená oblasť. Po stáročia tento región ovládali Huni, Mongoli a Turci a Mandžovia. Mongoli dobyli väčšinu Heartlandu, ale nikdy nie Rim Lands, pobrežné oblasti Svetového ostrova.

Podobne ani námorné mocnosti nikdy nedobyli Heartland. Región má impozantnú prírodnú obranu - arktický ľad na severe, Gobi a mongolskú púšť na juhovýchode, Himaláje na juhu a pohoria Zagros a Karpaty na západe.

Jedinou voľnou cestou do Heartlandu boli severné nemecké roviny do Poľska, na Ukrajinu a do Ruska. Mackinder veril, že Nemecko má potenciál ovládnuť Heartland - nemohol však vedieť, že nacistické Nemecko sa pokúsi súčasne prekonať námorné mocnosti na západe a pozemnú mocnosť Rusko na východe.

Sovietsky zväz, ktorý bol trikrát /?/ napadnutý zo západu, vytvoril vo východnej Európe železnú oponu. Následná studená vojna bola prerušovaná zástupnými vojnami v Kórei, Vietname, Srbsku a Afganistane, teda vo všetkých krajinách na periférii svetového ostrova.

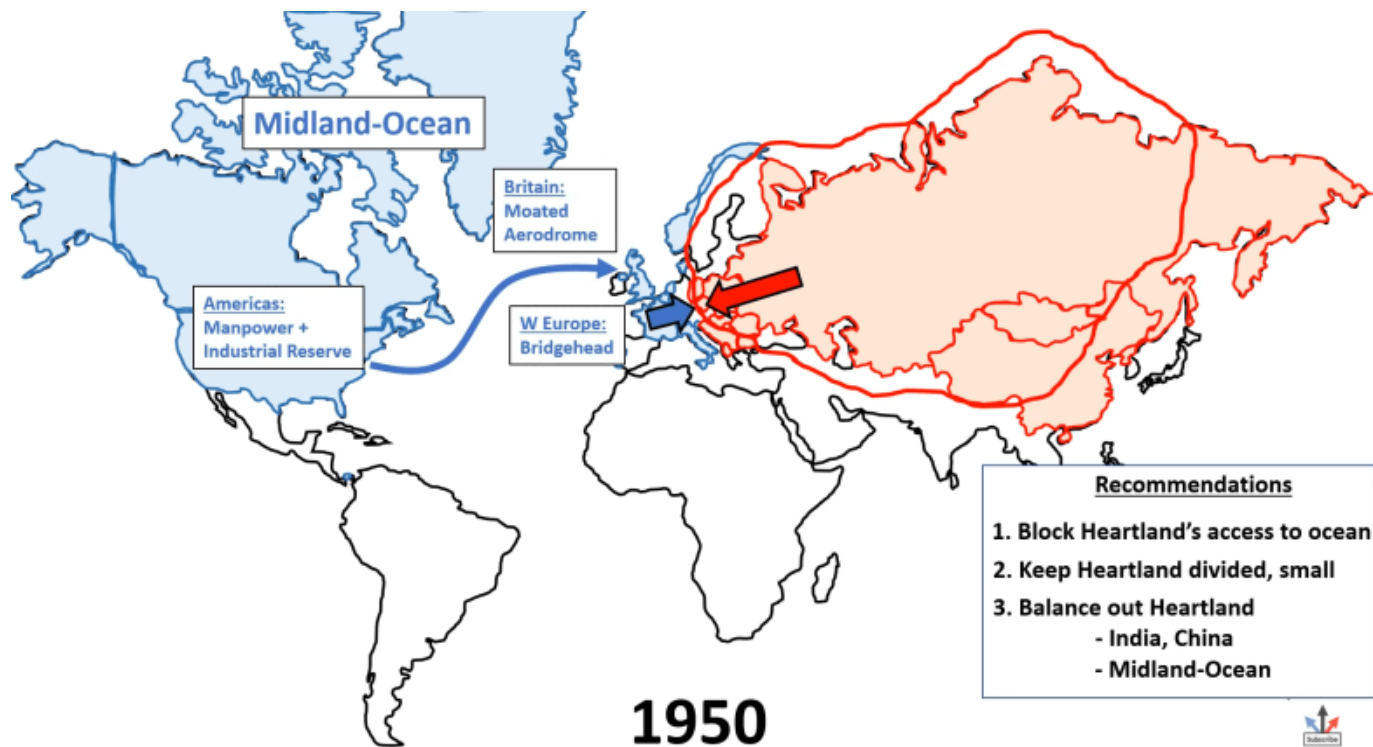
Od 70. rokov 20. storočia bol architektom zahraničnej politiky USA Zbigniew Brzezinski, poradca prezidenta Jimmyho Cartera pre národnú bezpečnosť. Brzezinski, zarytý antikomunista ukrajinsko-poľského pôvodu, presvedčil Cartera, aby podporil islamských rebelov bojujúcich proti komunistickej vláde v Afganistane.

V roku 1979 spustila americká Ústredná spravodajská služba operáciu „Cyklón“, najdrahšiu tajnú operáciu, akú kedy uskutočnila. Financovanie operácie sa začalo sumou 695 000 USD v polovici roku 1979, ale v roku 1987 dosiahlo 630 miliónov USD. CIA spočiatku dodávala starožitné britské pušky Lee-Enfield, v roku 1986 afganský odboj dostal rakety zem-vzduch Stinger.

V neskorších rokoch Brzezinski tvrdil, že operácia Cyklón mala vyprovokovať sovietsku intervenciu. Tvrdil, že Sovietsi budú mať svoj vlastný “Vietnam”. Tento trik fungoval a po osemročnej vojne sa Sovietsi stiahli.

Brzezinski je autorom knihy Velká šachovnica aj autorom knihy o geopolitike American Primacy and Its Geostrategic Imperatives z roku 1997, ktorá vychádza z Mackinderovej teórie Heartland. Brzezinski tvrdil, že USA si môžu udržať globálnu nadvládu len vtedy, ak zabránia vzniku jedinej veľmoci na svetovom ostrove.

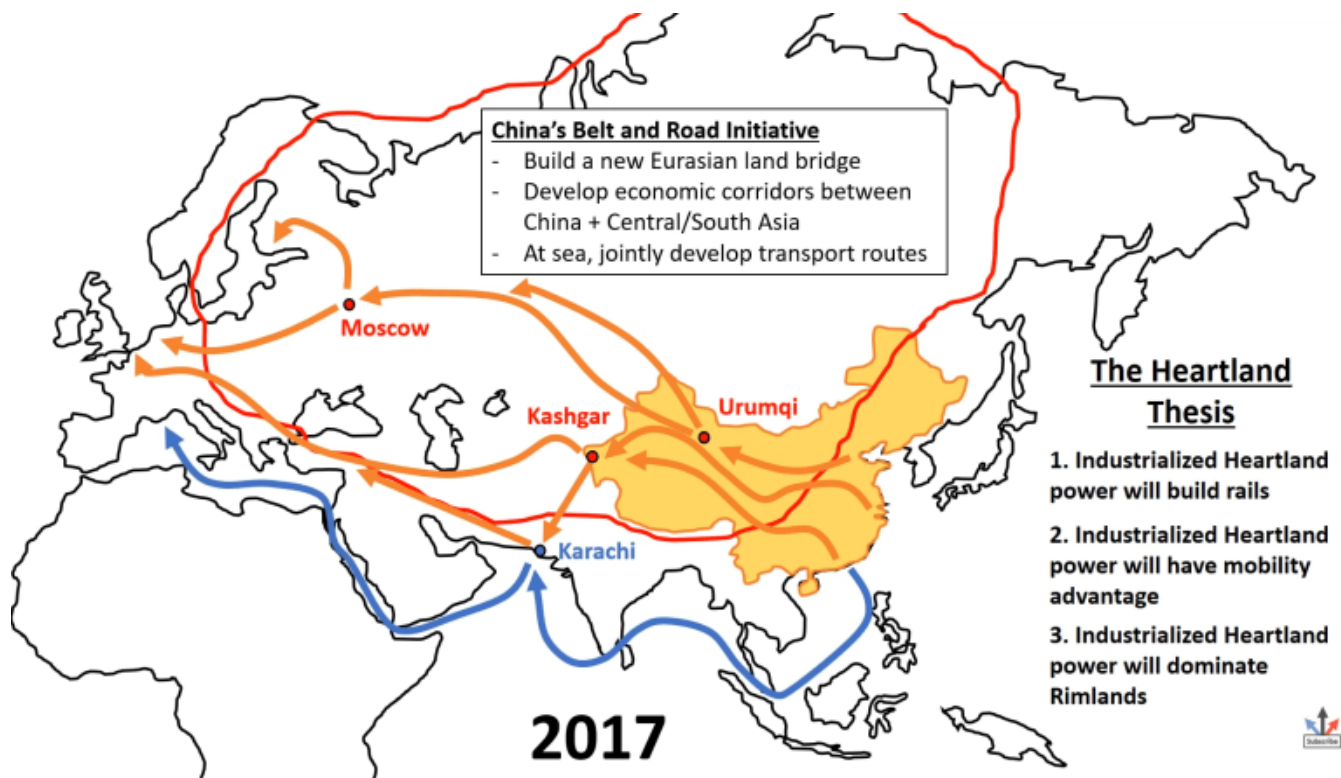
Brzezinského doktrína má v americkom zahraničnopolitickom establišmente stále veľký vplyv. Jeho chránenci, medzi ktorými je aj ukrajinská emigrantka Victoria Nulandová, námestníčka ministra zahraničných vecí pre politické záležitosti, sú silným hlasom na ministerstve zahraničných vecí USA.

V roku 2014, počas vrcholiacich protestov na Majdane v Kyjeve, zachytili ruské tajné služby telefonát medzi Nulandovou a vtedajším veľvyslancom USA Geoffreyom Pyattom, v ktorom sa diskutovalo o vytvorení novej ukrajinskej vlády. Nulandová v ňom ukázala, že pri vykonávaní strategickej politiky USA neberie ohľad na Európu, a počuť ju, ako veľvyslancovi hovorí: "F*ck the EU."

V rokoch po Majdane USA postupovali podľa afganského scenára a naliali na Ukrajinu stovky miliónov dolárov vojenskej pomoci, čo malo želaný výsledok: ruskú odpoveď. Brzezinskému sa to podarilo v Afganistane a jeho chránencom sa to podarilo na Ukrajine.

Odrezenie Európy od euroázijského kontinentu je najdôslednejšou geopolitickou udalosťou od druhej svetovej vojny. Pravdepodobne bude určovať podobu 21. storočia. Mackinder mal čiastočne pravdu. Železnica bola hrozbou pre námorné mocnosti, nie však z vojenského, ale z obchodného hľadiska. Tým sa čínska iniciatíva Pásmo a cesta dostala do centra pozornosti tvorcov politiky USA.

BRI by mohla premeniť Svetový ostrov od Šanghaja po Rotterdam na jeden veľký hospodársky región. Zastaviť by ju mohlo len podnecovanie nepokojov a nestability na jej trase a spochybňovanie kľúčových hráčov. Po Ukrajine bude Taiwan pravdepodobne ďalším cieľom Brzezinských.

Západ sa morálne odrezal od dvoch najľudnatejších krajín sveta, ako aj od Ruska. Tento trojuholník bude hrať kľúčovú úlohu pri formovaní 21. storočia. S Čínou na čele vytvoria nový menový systém paralelný k systému dolár - euro, ako aj alternatívy pre Medzinárodný menový fond, Svetovú banku a ďalšie medzinárodné inštitúcie, ktoré presadzujú Západom navrhnutý "systém založený na pravidlách".

Ukrajinská kríza nemohla prísť v horšom čase pre odporcov Ruska. Spojené štáty, Japonsko a Európska únia zápasia s doteraz nevídanou úrovňou dlhu spolu s rekordnou infláciou. Tú nie je možné skrotiť vyššími úrokovými sadzbami bez toho, aby to nespôsobilo vlnu bankrotov a dokonca štátnych bankrotov.

Niektorí ekonómovia predpovedajú, že ukrajinská kríza povedie ku koncu dominancie systému dolár - euro, ktorý je základom západnej vojenskej moci. Ázia so svojimi takmer 4 miliardami obyvateľov si vytvorí paralelný finančný systém a zníži svoju závislosť od Západu. Tento scenár bol možno nevyhnutný, ale Mackinder by bol prekvapený spôsobom, akým Západ urýchlil svoj vlastný úpadok.

AUTOR: Jan Krikke

Překlad: Boris Mesár, C24.news

[ZDROJ](#)